

B.K. 1956 – teatraĵo – tria premio
Marjorie Boulton – Britio

2060

Fantazia dramo

PERSONOJ:

SINJORO VERDO 120-jara
SINJORO GRIZO, 95-jara
JULIO ALTMANN, 24-jara
LIDIO MIRKOVIĈ, 24-jara

SCENO:

En belega publika ĝardeno. La reĝisoro devos iom uzi sian imagpovon por krei angulon de ĝardeno, kiu sugestos teknikan progreson. Plej malproksime, ni vidas parapeton; ĝi estas palverda kaj tre harmonias kun la sceno. Maldekstre, ronda lampo sur stango estas fiksita al la parapeto. Pli proksime al la aŭdantaro ni vidas duoblan benkon, laŭ tipo ofte videbla jam en parkoj, sed laŭ pli eleganta formo kaj ŝajne el iu nova materialo. Unu sidloko frontas la parapeton, unu la aŭdantaro. Laŭeble, la reĝisoro montru belajn florplenajn bedoin, arbojn, arbustojn kaj aliajn belaĵojn laŭ sia propra fantazio, kreante, ekzemple novajn flortipojn, kiuj ankoraŭ ne ekzistas. SINJORO VERDO kaj SINJORO GRIZO envenas de dekstre; ili argumentas amikece. Kvankam SINJORO VERDO estas 120-jara, li aspektas kiel nuntempa sana 70-jara viro, kaj la 95-jara SINJORO GRIZO aspektas kiel nuntempa 60-jara viro. La reĝisoro uzu sian propran fantazion por la vestaĵoj; sed la du maljunuloj portu riĉajn kolorojn, malhelajn, kaj aspektu iom imponaj. (La voĉoj ne estu malbele altaj kaj malfortaj, nur malfortetaj.)

Sinjoro Verdo: Vi diras, ke mi estas Estontecisto nur pro sentimentaleco. Nu, mi honeste opinias, ke post centdudek jaroj oni ne plu povas esti sentimentala, amiko!

Sinjoro Grizo: Mi ne intencis diri, ke vi estas afektema. Mi scias, ke vi estas sincera, sed iom tro naive molkora. Ĉu ni sidiĝu?

Sinjoro Verdo: Bone. (*Li volas sidi kaj rigardi la parapeton.*) La sunlumo estas ja tre agrabla.

Sinjoro Grizo: Pardonu mian stultecon, sed mi preferas ne rigardi la riveron. Mi konfesas, ke la grandega alteco kaŭzas al mi kapturiniĝon.

Sinjoro Verdo: Laŭ via deziro - estas al mi egale! (*Ili sidiĝas sur la benkoparto, kiu rigardas la aŭdantaron.*)

Sinjoro Grizo: Nu, vi scias, ke mi ne estas Pasintecisto pri absolute ĉio ajn. Ekzemple, en la Referendumo de la 6-a majo 2035 mi ja voĉdonis por la T utmonda Maljunula Sanvojaĝservo - kiun, fakte, ni ambaŭ nun uzas, vi el via terparto kaj mi el mia! - Mi voĉdonis, sed tute ne pensante pri estontaj avantaĝoj al mi mem!

Sinjoro Verdo: Nur laŭ la principo, ke helpi plenan sanon pli utilas ol kuraci malsanojn, ĉu?

Sinjoro Grizo: Ĝuste tial. Mi neniam estis kontraŭ multaj plifaciligoj de la homa surtera situacio. Sed vi Estontecistoj, laŭ mia opinio, penas eĉ tro faciligi la vivon, forpreni

valorajn defiojn kaj stimulojn ... Ekzemple, pri tiu baldaŭa referendumo pri la pli granda fleksebleco de la reguloj pri juneciniciado. Nu, pri la propono, ke oni rajtu iniciigi dum la dekdua jaro, kaj ke oni ne absolute devu iniciigi ĝis la deksepa jaro, mi povus konsenti. Sed la propono, ke la infanoj mem elektu la daton ŝajnas al mi tre malaprobinda.

Sinjoro Verdo: La lokaj iniciad-komitatoj havos la rajton rifuzi vere nematuran kandidaton, por ke neniu ajn infano petu seksan liberon nur pro scivolemo aŭ imitemo.

Sinjoro Grizo: Jes; sed mi timas, ke tiu granda fleksebleco de la vivpostuloj igos la vivon tro facila; la vivo estas jam tre facila por la nuntempaj gejunuloj. Ili vere devas lerni toleri, atendi, akcepti la vivon tia, kia ĝi estas.

Sinjoro Verdo: Oni parolis same, kiam ni estis junaj - ni, kiuj edukiĝis per tedo kaj timo. Nuntempe la dudeka jarcento ŝajnas pratempo de barbara krueleco kaj nenecesa angoro. Eble post alia jarcento oni miros, kiel la dudekunjarcentuloj eltenis!

Sinjoro Grizo: Se jes, la raso ja estos malfortiĝinta, kiel mi nun timas.

Sinjoro Verdo: Nu, mi iom dubas pri la simptomoj de degenerado en niaj junaj submaraj vetkurantoj, niaj lunvojaĝemaj geknaboj, aŭ la multaj gelernejanoj kiuj proponas sin por sciencaj esploroj! La homo estas nature aventurema; kaj vera malfeliĉo povas pli malfortigi nin, ol iu ajn feliĉo!

Sinjoro Grizo: Sed kia deviga defio eĉ hodiaŭ proponas sin al niaj gejunuloj?

Sinjoro Verdo: Nu, la iniciad-ceremonioj mem postulas moderan kuraĝon kaj sinregadon.

Sinjoro Grizo: Konsentite! Sed poste kio? Aŭ antaŭe?

Sinjoro Verdo: Mi kredas, ke la vivo mem ĉiam portos al ili defiojn. La tero povas iĝi pli sekura, la socia ordo pli justa kaj milda; sed homoj restas homoj; ili ankoraŭ frontas amon, familian kunvivadon, labordevon kaj morton.

Sinjoro Grizo: Ni neniam interkonsentos! Tamen, la referendumo montros la publikan opinion. Mi havas rendezuon kun amiko el la Antarkta Regiono - interesa ulo kun multaj neordinaraj memoroj! (*Leviĝas.*)

Sinjoro Verdo: Ĝis la, do! Mi restos ĉi tie kaj rigardos dum duonhoron la florojn. Eble mi havos nur kelkajn printernpojn nun, kaj floroj ankoraŭ neniam tedeas

Sinjoro Grizo: Ĝis la! (*Foriras. SINJORO VERDO dum paŭzeto rigardas la florojn. Dum li meditas, JULIO ALTMANN envenas. Bela, sana, simpatia junulo en helkoloraj, simplaj vestaĵoj. Sed nun li estas preskaŭ frenezeca pro interna konflikto kaj doloro. Li kuras al la parapeto, kaj komencas grimpi, preta sin ĵeti malsupren. SINJORO VERDO vidas lin kaj stariĝas.*)

Sinjoro Verdo (milde kaj digne): Ne.

Julio (respekteme sed senespere): Kial ne?

Sinjoro Verdo: Eble jes, eĉ; sed pripensu iomete unue.

Julio: Amiko, mi ne plu kapablas toleri miajn proprajn pensojn!

Sinjoro Verdo: Do, neniuj rajtas postuli, ke alia homo, kiu havas netolereblan kaj neforigeblan doloron, gardu sian propran ekziston. Sed la plimulto de niaj doloroj estas aŭ forigeblaj, aŭ tolereblaj per iom da saĝo. Venu ĉi tien. (*JULIO proksimiĝas heziteme.*) Ne timu; mi estas Estontecisto; mi deziras la feliĉon de la nova generacio. (*Iom pli aŭtoritate.*) Sed ankaŭ mi estas centdudekjara. Tio signifas, ke dum dudek jaroj mi estis Memorgardanto kaj Popola Konsilanto, kaj, vidante urĝan malfeliĉon, havas la rajton kaj devon pridemandi la kaŭzon. Akceptite?

Julio (kun klinita kapo): Jes, devige akceptite ...

Sinjoro Verdo: Se mi ne povos helpi vin aŭ proponi al vi helpanton, mi ne plu ĝenos vin. Dume, eksidu. (*JULIO eksidas apud li.*) Bone, nu, sincere klarigu: Kial vi, promesplena civitano, volas mortigi vin?

(*LIDIO MIRKOVIĈ envenas, kurante, plorante. Ŝi estas bela junulino, arda, sincera, kaj portas helajn, simplajn vestojn. Vidinte JULION ŝi ĵetas sin al la piedoj de SINJORO VERDO.*)

Lidio: Julio, Julio, plej kara! Nur lasi por mi tiun teruran leteron? - Sinjoro, vi estas Konsilanto, ĉu ne? Altestimata, mi petegas vin, helpu mian karan, kion ajn mi mem devos fari aŭ trasuferi! Li ne mortu! La vivo povas esti tiel bela!

Sinjoro Verdo (karesante sian kapon): Jes ja; kaj bela knabino simbolas la belecon de la vivo.

Julio: Lidio, ni ne povos solvi la problemon! Kial turmenti nin daŭre? Mi malekzistu; vi forgesu min!

Sinjoro Verdo: Vi tute ne kverelis, ŝajne?

Julio: Kverelis! Dum du jaroj en la Prova Domo ni neniam kvereletis; dum du jaroj en la Prova Domo nia amo kreskis! Sed nun mi vidas, ke tiu amo sankta, kiu lumigis niajn vivojn kaj donis al ni vivocelon, estas por mi fatala.

Lidio: Julio, mi ĵuras, ke se vi mortigos vin, mi sekvos vin!

Sinjoro Verdo: Ni ne parolu pri la morto, sed pri la vivo. Vi du amas unu la alian per arda, sincera, sankta amo. Post du jaroj en la Prova Domo vi nepre scias, ke nek imitemo, nek frivola scivolemo, nek urĝa amoro, motivas vian rilaton. Nu do, vi du posedas ion, kio estas inter la plej karaj trezoroj de la homaro; kaj Julio, ne povante portadi tiun ŝarĝon de ĝoio, volas sin mortigi. Ne! Diru, mi petas, la tutan veron.

Julio: Ni kompreneble volas fari la Porĉiaman Promeson kaj akiri la rajton krei infanojn.

Sinjoro Verdo: Des pli bone.

Lidio: Ni estas ambaŭ sanaj, fizike kaj mense.

Sinjoro Verdo: Kaj ĉu vi estas ambaŭ ĉiel liberaj?

Lidio: Jes, sed

Julio: Mi havas tre fian heredaĵon. Ĝi estas tiel elstare fia, ke mi ne rajtas riski la transdonadon.

Sinjoro Verdo: Ĉu oni oficiale forprenis de vi la rajton patriĝi?

Lidio: Tute ne! Eble tio estus por ni pli facila Mi insistas, ke li estas tro skrupula; ke per bona medio kaj edukado ni povos forigi iun ajn inklinon al tiu heredaĵo ...

Julio: Sed, Lidio, mi mem ne toleras la penson, ke mi povus naskigi, kaj pere de vi, tian homon!

Sinjoro Verdo: Ĉu vi konsultis genetikiston?

Lidio: Jes; mi petegis tion. La genetikisto diris, ke oni ne povas esti certa, sed ke Julio nepre rajtas riski .

Julio: Sed ĉu pere de vi, plej kara, ĉu pere de vi?

Sinjoro Verdo: Mi komprenas; ju pli profunde amo validas, des pli ĝi skrupulemas, des pli hezitas pri sia propra merito. Kio estas tiu heredaĵo, kiu obsedas vin?

Julio: Mia patrino edukiĝis en orfejo, ĉar ŝia patro murdis ŝian patrinon. Mia patrino estis ankoraŭ bebino. Feliĉe ŝi ne memoris multe pri la afero mem ... sed laŭ la arkivoj la patro bategis la patrinon per granda botelo, ĝis ĝi dispeciĝis ... kaj sango estis ĉie ... mi povas imagi ... mi povas tro bone imagi, sinjoro! ... kaj finfine li strangolis ŝin ... Ŝajnas ke li ne amis la infanon kaj ĉesis ami la patrinon, kaj tiam li estis beste ebria Mia avo estis monstro, monstro! Kaj mi ne povas forgesi, ke tia monstra sango fluas en miaj vejnoj; mi povos transdoni tian heredaĵon al senkulpa infano ... al la infano de mia Lidio!

Lidio: Julio, Julio, nur vin mi deziras ... kia ajn vi estas!

Sinjoro Verdo: Nu, via historio estas ja terura, pli terura ol mi atendis, Sed viaj propraj gepatroj estis bonaj kaj normalaj, ĉu ne?

Julio: Jes, ŝajnas ke jes ... eĉ banalaj ...

Sinjoro Verdo: Mi kredas, ke vi tre troigas la riskon; ke, eble ĉar vi havas ian neracian kulposenton kaj kvazaŭ timas vian propran feliĉon, vi kreas por vi teruran himeron. Vi tre serĉis tra arkivoj, ĉu ne?

Julio: Jes.

Sinjoro Verdo: Ĉu vi trovis aliajn patologiajn tipojn?

Julio: Ne. La murdo okazis en 2011. Panjo edziniĝis kun Johano Altmann en 2034, kaj mi naskiĝis en 2036. Miaj gepatroj

Sinjoro Verdo: Altmann ... ?

Julio: Mi pardonpetas.

Sinjoro Verdo: Ne gravas. Mi ekpensis pri io. Viaj gepatroj

Julio: Ŝajne vivas feliĉe kaj normale. Mi ne trovis alian strangaĵon.

Lidio: Kaj ni ne trovis monstron aŭ strangulon je la patra flanko.

Julio: Ne; sed ĉiam banalulojn! Kiu scias, ĉu tia ordinara morala vorto ĉiam venkos la monstran inklinon?

Sinjoro Verdo: Ej, mia amiko, monstro infera sin kaŝas en ĉiu homo; sed la plimulto de ni regas ĝin. (*Paŭzeto.*) Sed... se vi ja sciis, ke unu el viaj prapatroj estis ne ordinare valora homo... ĉu tio sufiĉus por retransviligi vin?

Julio: Jes! Jes, se nur mi povus trovi ion por aldoni ekvilibron... jes, mi akceptus! Sed kiu proponus al mi tian scion? Mi mem traserĉis multajn arkivojn, kaj trovis nenion signifan.

Sinjoro Verdo: Julio Altmann... ĉu vi konas la nomon de via patra avo?

Julio: Jes: Rudolfo Altmann.

Sinjoro Verdo: Rudolfo... Nu... tion oni kutime ne scias, sed vi trafolumis multajn dokumentojn, pelite per via obsedo... ĉu vi konas la plenan nomon de via praavo... de la patro de Rudolfo Altmann?

Julio: Fakte jes; mi scias: Henriko Altmann, kiu naskiĝis en 1951 kaj mortis en 2015.

Sinjoro Verdo: Henriko Altmann, pontingĝeniero, Nebenweg 45, Dresden?

Julio (ekstarante en mirego): Vi estas sorĉisto! - Tio estis la adreso de mia avo Rudolfo Altmann, ankaŭ! Mi vizitis lin, mi mem, estante knabeto! Mi ne bone memoras lin ... nur kalvan bonulon sed vi pravas pri la adreso!

Lidio: Kiel vi scias pri li? Ĉu vi vere estas sorĉisto?

Sinjoro Verdo: Ne ... nur tre maljuna maljunulo. Julio, via praavo, Henriko Altmann, estis viro, kiu estis preta suferi mokojn, eĉ malhelpi sian karieron, perdi amikojn kaj protektantojn, elspezi, labori, pro absolute malegoista celo, kiel modesta helpanto en la liberigo de la homaro.

Lidio (ĝoje): Julio, Julio!

Julio: Se nur mi certus pri tio ... tio ja estus por mi savo kaj feliĉo!

Lidio: Kaj tial, por mi ankaŭ!

Sinjoro Verdo: Mi ne povas diri, ke mi intime konis Henrikon Altmann; mi parolis kun li eble kvar-kvin foje ... ni interŝanĝis bildkartojn kaj maloftajn leterojn dum eble dek jaroj ... sed mi havas en la poŝo la pruvon, ke li havis ian neordinaran bonfaremon. (*Li elprenas libreton.*)

Lidio: Kia stranga, antikva tipografio!

Sinjoro Verdo: Jes! la libro estas nun kuriozaĵo; sed mi gardas ĝin, por memori min dum miaj sunsubiraj tagoj, ke mi ne misuzis mian vivon. Ĝi estas la kongreslibro de la granda Jubilea Kongreso de Esperanto, 1985. Jen. (*Li trafoliumas la libron.*) Jen Henriko Altmann; numero 283; via praavo. Li nepre havis kelkajn noblajn ecojn, eĉ elstarajn; li estis tre fervora esperantisto.

Julio: Esperantisto? Sed kiel oni povas esti esperantisto - isto de lingvo? Kvazaŭ oni estus spiristo aŭ manĝisto ... ?

Sinjoro Verdo: Jes, Esperanto nun ŝajnas al vi du natura kiel spirado; vi tuj uzas ĝin ekster via propra lingva regiono.

Julio: Jes, hejme mi parolas la neoteŭtonan dialekton, Lidio - Lidio Mirkoviĉ - la panslavan⁽¹⁾; hejma dialekto estas iom ... e ... komforta

Lidio: Jes, komforta, kiel pantofloj! sed kompreneble ekster la hejmmregiono ni uzas Esperanton.

Julio: Inter ni... sed kia besto estis tiu esperantisto – kvazaŭ Linjo estus panslavistino?

Sinjoro Verdo: Se vi volas havi multajn detalojn, vi povos atingi mian hejmon per ŝtallibeletoj en duonhoron; aŭ iu ajn altgrada lernolibro pri lingva historio klarigos al vi. Sed mi certigas al vi nun, ke Henriko Altmann kuraĝis uzi kaj propagandi Esperanton en 1985 – kiam la plimulto de la homaro ankoraŭ mokis, rezistis, eĉ malamamis ĝin. Ĉu vi komprenas, ke en 1985 nacieco (vi sendube konas la koncepton, el la enciklopedio?) –

Lidio: Jes –

Sinjoro Verdo: - ankoraŭ floris? Homo, kiu celis interkomprenigi la homaron per neŭtrala lingvo, riskis mokojn, kaj en multaj regionoj eĉ gravajn malagrablaĵojn? Jes, ni vojaĝas nun al la luno kaj la proksimaj planedoj, kaj malmulte pensas pri la oferoj de la pioniroj; ni ĉiuj flugas en ŝtallibeletoj, atomhelikopteroj aŭ raketoj kaj ne pensas pri iliaj martiroj. Vi gejunuloj ne memoras, kiel mi, ke antaŭ unu jarcento, oni histerie ridegis, kiam la unuaj pioniroj priparolis la eblon fari ŝtofojn kiujn oni neniam devas purigi; kaj por vi, la mondo ĉiam havis unu lingvon. Sed mi memoras aliajn tagojn; dum pli ol cent jaroj, la homoj, kiuj uzis Esperanton ŝajnis stranguloj, devis suferi, toleri, kaj nekredeble pacienci.

Julio: Mi tre ĝojus, se vi montrus al mi viajn relikvojn, pri tiu stranga epoko.

Sinjoro Verdo: Jes, mi ĝojos montri ilin al vi. Mi povos eĉ montri al vi kelkajn leterojn

de Henriko Altmann... jes, esperantajn leterojn kiujn vi, Lidio, komprenos tuj; kaj vi vidos kiel li laboris... inter moko kaj malfacilaĵoj... por kontribui al la libero kiun vi nun ĝuas en via generacio. Ni luan ŝtallibeleton, ĉu? - Vi povas fieri pri via praavo, Julio; lia sango povos neŭtraligi la sangon de patologia monstro kaj doni kaŭzon eĉ por via sentema altruismo via skrupulemo.

Lidio: Julio, Julio! via praavo estis vere tre granda homo!

Sinjoro Verdo: Ne, li ne estis "granda", nek mi, kiu strebis simile; la plimulto de ni estis simplaj homoj tre banalaj, eble sed kun homamaj flamoj en la koroj, simplaj homoj povas preskaŭ fari miraklojn Mia laboro nun estas finita; la tago, kiun mi atendis, antaŭ longa tempo venis mi konfesas, ke iasence mi eĉ sentis perdon! Sed la vivo ĉiam longiĝas, la mondo daŭre riĉiĝas; oni vidas ĉiam novajn perspektivojn por la homa raso. Eble vi du estos alispecaj pioniroj Vi ne plu emas enabismiĝi, ĉu?

Julio: Ne.

Sinjoro Verdo: Do, ni trafu tiun ŝtallibeleton kaj vizitu mian hejmon. Mi montros al vi miajn etajn trezorojn el forgesita epoko Ne danku; mi ĝojos klarigi ĉion al vi ... tiaj memoroj estas la ĉefaj plezuroj de maljuneco ... ke ni faris ion por la homaro kaj eble ĉe la vivofino nur tiaj memoroj ankoraŭ gravas Ni iru do!

(La kurteno falas, dum ili foriras.)

(I) panslava: tutslava lingvogrupo.

Jam publikigita en *Virino ĉe la landlimo*, eldonejo Koko, 1959